

Виховання гуманістичних цінностей у іноземних студентів на заняттях з української мови

Л.Я.САПОЖНИКОВА

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Сучасна система вищої освіти відчуває зміни, що зумовлені тенденціями загальносуспільних перетворень. Випускник вузу повинен бути різнобічною особистістю, морально, інтелектуально готовою здійснювати соціально спрямовану професійну діяльність в умовах ринкової конкуренції. Ці вимоги також стосуються іноземних студентів, підготовка яких передбачає поєднання спеціальних знань та досягнень із залученням до культури, засвоєнні ними системи соціальних та гуманістичних цінностей.

Основними напрямками гуманістичної освітньої парадигми є визнання самоцінності особистості, особистісно-орієнтоване навчання, духовний розвиток людини. Початок гуманістичної педагогіки ми пов'язуємо з іменами П.П.Блонського, В.Блюма, К.Н.Вентцеля, Я.А.Коменського, М.Монтессорі, В.О.Сухомлинського. Питання гуманізації вузівської освіти відображені в наукових працях В.А.Белікова, Р.А.Беланової, І.А.Зазюна. “Якщо раніше основним компонентом навчально-виховного процесу були знання, то зараз – особистісний розвиток і формування цілісної особистості”, – констатує науковець М.І.Романенко.

Останнім часом з'являються публікації стосовно гуманістичної сутності професійної освіти (А.Б.Орлов, В.А.Семиченко та ін.). Є очевидним, що педагог вкладає у зміст взаємодії з іноземними студентами характерні для його життєвої позиції підстави: цінності, цілі, ідеали, норми тощо. Звідси робимо висновок про необхідність розроблення педагогічних умов і засобів процесу виховання гуманістичних цінностей у сучасних студентів, які прибули задля отримання вищої освіти до України з інших держав.

Багатьма дослідженнями стверджується думка про те, що оволодіння мовами сприяє становленню соціальної культури особистості. Процес засвоєння культури сприяє глобальній переоцінці ролі української мови іноземними студентами. Її вивчення – це додаткова можливість залучення до цінностей культури, а також можливість успішної професійної підготовки та самореалізації. Переконані, що в даному контексті українська мова має значний педагогічний потенціал, який необхідно використовувати як засіб виховання гуманістичних цінностей в іноземних студентів.

На нашу думку, ефективному вихованню гуманістичних цінностей будуть сприяти такі педагогічні умови:

- орієнтація майбутніх фахівців на гуманістичні цінності;
- створення на заняттях комунікативного середовища, основою якого є взаємодія викладача та студента в інтеркультурному діалозі, що має національну спрямованість, культуровідповідність, цілісність;
- розроблення й впровадження структурно-функціональної моделі виховання гуманістичних цінностей, що вбирає в себе мету, завдання, прогнозований результат, реалізацію особистісної орієнтації.

Нагодою у цьому стануть розробки теоретичної та практичної моделі, які передбачають поетапну організацію навчального процесу, чітке формулювання цілей на кожному етапі, розроблення необхідного методичного забезпечення і педагогічних технологій.

Продуктування гуманістичних цінностей – вимога часу, оскільки ситуація характеризується тим, що протиріччя соціального розвитку набули загальнолюдських масштабів, виявились у глобальній кризі. “Якщо не народжується гуманістична система цінностей, – стверджує Л.П.Буєва, – тоді реальні форми життя знецінені..., стають полем деморалізації”.

Гуманістична парадигма покликана оптимізувати взаємодію іноземних студентів із соціумом, сформувати у них власне ставлення до змінюваного світу, до протиріч, що виникають у системі людина – суспільство, людина – людина. Отже, освіта – це формування тієї загальнолюдської шкали цінностей, яка повинна складати основу гуманістичної маралі, і важливого значення у цьому сенсі набуває вивчення української мови іноземними студентами.